

letme Anlaşması» nin ve 21 Mayıs 1971 tarihinde Washington'da yapılan «Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Konsorsiyumu'nun kesin düzenlenmesine ilişkin Tam Yetkililer Konferansının Nihai Senedi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — 1 neç madde üzerinde söz isteyen sayın milletvekili?.. Yok. 1 neç maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Söz isteyen sayın milletvekili?.. Yok. Oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Söz isteyen?.. Yok. Oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde lehte, aleyhte oyunu izhar yönünde söz isteyen sayın milletvekili?.. Yok. Kanun tasarısı tümü itibarıyla açık oylamaya tabidir. Bu amaçla oy kupası sıralar arasında dolıştırılacaktır.

24. — *Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler, Tunceli Milletvekili Kenan Aral, Muş Milletvekili Nermin Neftçi, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Konya Milletvekili M. Kubilay İmer ve Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Millet Meclisi İktüzük teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/706) (S. Sayısı : 763) (1)*

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, şimdi gündüm gereğince Meclis İktüzüğünün son kalmış olan 2 maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, şimdi İktüzüğün 11 neç maddesinin müzakeresine geçiyoruz. Daha önce bu madde üzerinde söz almış ve konuşmuş bulunan arkadaşlarımla isimlerini takdim ediyorum :

Sayın Reşit Ülker, Sayın Nuri Eroğan, Sayın Ahmet Durakoğlu.

11 neç madde üzerinde başka söz isteyen arkadaşımız?.. Yok.

(1) 763 S. Sayılı basmayazı 13 ncü Birleşim tutanağının sonundadır.

11 neç madde üzerinde başka söz isteyen arkadaşımız olmadığına göre, bu maddeyle ilgili olarak verilmiş bulunan değişiklik önergeleri var, onları takdim ediyorum :

Sayın Başkanlığa

İktüzük teklifinin 11 neç maddesiyle ilgili olarak değişiklik ve metinden bazı bölümlerin çıkarılmasıyla ilgili bütün önergelerle, 11 neç maddenin kabulü ile ilgili oylamanın açık oylama suretiyle yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Denizli	Elâzığ
Hasan Korkmazcan	Samet Güldoğan
Sakarya	Trabzon
Vedat Önsal	Necati Çakıroğlu
Denizli	Konya
Sami Arslan	Bahri Dağdaş
İzmir	İstanbul
Şükrü Akkan	Nuri Eroğan
Antalya	Erzurum
Süleyman Çiloğlu	Rasim Cinisli
Muş	Gaziantep
Nimet Ağaoğlu	Mehmet Kılıç
Kocaeli	Konya
Vehbi Engiz	Necati Kalaycıoğlu
İçel	Tokat
Hilmi Türkmen	Hüseyin Abbas

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 neç maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesinin kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Fıkra 2 : Başkanlık Divanındaki görev yerleri, görev yerlerinin önemine göre Meclisteki oranı en yüksek olan siyasî parti grubundan başlayarak sıra ile tayin edilir.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 neç maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesinin kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Fıkra 2 : Başkanlık Divanındaki görev yerleri Başkanvekilleri için biri Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasî parti grubuna aid olmak üzere oranı en yüksek olandan başlayarak tahsis edilir.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin birinci fıkrasından sonra aşağıdaki ibarenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

..... Bu işlemin Meclis açıldıktan sonra üç gün içinde tamamlanması gereklidir.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin birinci fıkrasından sonra aşağıdaki ibarenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

.... Danışma Kurulunun Başkanlık Divanındaki görev yerleri ile ilgili kararı yazılı olarak hazırlanır ve siyasî parti temsilcilerince imzalanır.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin birinci fıkrasından sonra aşağıdaki ibarenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

..... Yapılan tespitte görev yerlerinin önemi ile siyasî parti gruplarının oranları arasında mutakabat bulunması şarttır.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesinin kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı siyasî parti gruplarının Millet Meclisi toplam sayısı içindeki oranlarını ve bu oranlara düşen Başkanlık Divanı görev yeri sayısını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir. (Diğer fıkralar aynen kalacaktır.)

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin 1 ne fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı grupların Millet Meclisi toplam sayısı içindeki oranlarını ve bu oranlara göre her siyasî parti grubuna düşen Başkanlık Divanı üyeliği sayısını Danışma Kuruluya birlikte tespit eder.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin 1 ne fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı Danışma Kurulunu toplayarak Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısını grupların kuvvetleri oranında tespit edip Genel Kurula sunar.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin 1 ne fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanlık Divanındaki görev yerleri Meclis Başkanı ile Danışma Kurulunun müşterek toplantısında hesaplanır ve Genel Kurula bildirilir.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin 1 ne fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madd 11. — Siyasî parti gruplarının Başkanlık Divanındaki üye sayıları ve bu üyelere düşen görev yerleri Millet Meclisi Başkanı ile grup temsilcilerinin müşterek toplantısında hesaplanır ve Genel Kurulun kabulüyle kesinlik kazanır.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 ne maddesinin 3 ne fıkrasının metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Saygılarımla.

Elâzığ

Samet Güldoğan

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 ne maddesinin 4 ne fıkрасının metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Saygılarımla.

Elâzığ

Samet Güldoğan

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 ne maddesinin 2 ne fıkрасının metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Saygılarımla.

Elâzığ

Samet Güldoğan

Sayın Başkanlığa

İçtüzük teklifindeki 11 ne maddenin metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Elâzığ

Samet Güldoğan

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 ne maddenin kenar başlığının metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Saygılarımla.

Elâzığ

Samet Güldoğan

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 ne maddenin 1 ne fıkрасının metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Saygılarımla.

Elâzığ

Samet Güldoğan

Sayın Başkanlığa

11 ne maddeye, gruplar yanında grubu olmayan siyasî partilerle bağımsızların da temsil imkânını sağlayacak bir ibarenin eklenmesini arz ederim.

İstanbul

Nuri Eroğan

Sayın Başkanlığa

İçtüzük tasarısının 11 ne maddesinin ilişikteki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Sivas

Ahmet Durakoğlu

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı Meclisteki siyasî parti gruplarının kuvvetleri ölçüsünde Başkanlık Divanına katılmaları için gerekli olanlar ile her siyasî parti grubuna düşen görevlerin önem ve etki derecesini gözönünde tutarak sayılarını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

Meclis Başkanı veya Danışma Kurulu, oranlarda adalet sağlanamadığı takdirde, dokuzuncu maddedeki Başkanvekilliği sayısını değiştirebilirler. Danışma Kurulunun bu konudaki teklifi Genel Kurula sunulur ve karara bağlanır.

Başkanlık Divanındaki görev yerleri, Başkanvekilleri için - iki adedi Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasî parti grubuna aid olmak üzere - oranı, en yüksek olandan başlayarak sıra ile dağıtılır.

İdareci üyeliklerle Divan üyelikleri için görev yerleri dağıtımı Danışma Kurulunun görüşü alındıktan sonra Genel Kurulca kararlaştırılır.

Siyasî parti grupları kendilerine düşen görev yerleri için adaylarını gösterir. Bu adayları gösterir listenin Genel Kurulca işaret oyu ile oylanması suretiyle seçim tamamlanır. Ancak, Başkanvekilleri seçimi gizli oyla yapılır.

• Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisi İçtüzüğünün 11 ne maddesinin 1 ne fıkрасının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririm.

İstanbul

Reşit Ülker

Millet Meclisi Başkanı, siyasî parti gruplarının Meclis üye tamsayısı içindeki yüzde oranlarını ve bu oranlara göre her siyasî parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İçtüzük teklifinin 11 ne maddesinin son fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririm.

İstanbul

Reşit Ülker

«Siyasî parti grupları kendilerine düşen yerler için adaylarını gösterir. Bu adaylar Meclisçe seçilirler.»

Sayın Başkanlığa

Millet Meclisi İktüzüğünün 11 nci maddesinin, 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş

Nermin Neftçi

Millet Meclisi Başkanı siyasî parti gruplarının ve bağımsız grupların toplam sayısı içindeki yüzde oranlarını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük 11 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş

Nermin Neftçi

«Millet Meclisi Başkanı; siyasî parti gruplarının, Meclis üye tam sayısı içindeki oranlarını»

Sayın Başkanlığa

Millet Meclisi İktüzüğünün 11 nci maddesinin, 1 nci fıkrasının aşağıda ifade edildiği şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş

Nermin Neftçi

Millet Meclisi Başkanı, siyasî grupların toplam sayısı içindeki yüzde oranlarını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

Millet Meclisi Başkanlığına

11 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki «Başkanlık Divanındaki görev yerleri, oran en yüksek olandan başlayarak sıra ile dağıtılır» şeklinde değiştirilmesini öneririmi. Söz istiyorum.

Samsun

Yaşar Akal

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; bu maddeyle ilgili olarak verilmiş bulunan bütün değişiklik önermelerini okutmuş bulunuyorum. Şimdi bu önermeleri tekrar, teker teker okutup oyunza sunacağım.

Ancak, bâzı önerkelerde fevkalâde bâriz ve büyük benzerlikler vardır. Bâzı yerde yalnızca deyimler değişmiş. Bunları ayrı ayrı fark etmek de, aralarındaki farkları bulabilmek de fevkalâde müşkül. Bu bakımdan, çok benzer olduklarını müşahade edebildiğim önermeleri birlikte oya sunacağım. Fakat bâzı önermelerde benzerlikler varsa niçin oya sunduğum hak-

kında size bir yanlış kanaat gelmemesi için dikkatinize arz ediyorum.

Şimdi, bu önermelerden birtakımı, birincisi görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin metinden çıkarılmasını teklif ediyor. Demek ki, İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin metinden çıkarılmasını teklif ediyor Sayın Samet Güldoğan.

Bu önermeyi tekrar okutuyorum.

(Elâzığ Milletvekili Samet Güldoğan'ın 11 nci maddenin metinden çıkarılmasına ait önergesi tekrar okundu).

BAŞKAN — Şimdi muhterem milletvekilleri, bir başka önerge de, 15 arkadaşımız imza etmiş; gerek çıkarılma önergesinin ve gerekse diğer değişiklik önermelerinin ayrı ayrı açık oya sunulmasını öneriyor. Bu önermeyi de okutayım.

(Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ve arkadaşlarının açık oy isteyen önermeleri tekrar okundu).

BAŞKAN — Sayın Hasan Korkmazcan.. Yok, Sayın Güldoğan? Yok. Sayın Önsal? Yok. Sayın Necati Çakıroğlu? Yok. Sayın Sami Arslan? Yok. Sayın Bahri Dağdaş? Yok. Sayın Şükrü Akkan? Yok. Sayın Süleyman Çiloğlu? Yok. Sayın Cinisli? Yok. Sayın Nuri Eroğan? Yok. Sayın Nimet Ağaoğlu? Burada. Sayın Mehmet Kılıç? Yok. Sayın Vehbi Engiz? Yok. Sayın Necati Kalaycıoğlu? Yok. Sayın Hilmi Türkmen? Yok. Sayın Abbas? Yok.

Açık oylama talebinin mesmu olabilmesi için gerekli olan 15 kişilik mevcudiyet yok. Bu sebeple önergede tavsif ve tayin edilen gerek metinden çıkarma tekliflerinin ve gerek diğer değişiklik önermelerinin açık oylamaya tabi tutulması mümkün olamamaktadır.

Şimdi, İktüzük teklifinde mevcut 11 nci maddenin metinden tamamen çıkarılmasını öneren Sayın Samet Güldoğan'ın önermesine Komisyon katılıyor mu efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önermeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önermeyi okutuyorum, bu da kenar başlığının çıkarılmasını istiyor. Şimdi, muhte-

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı siyasi parti gruplarının Millet Meclisi toplam sayısı içindeki oranlarını ve bu oranlara düşen Başkanlık Divanı görev yeri sayısını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir. (Diğer fıkralar aynen kalacaktır.)

BAŞKAN — Komisyon? Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı grupların Millet Meclisi toplam sayısı içinde oranlarını ve oranlara göre her siyasi parti grubuna düşen Başkanlık Divanı üyeliği sayısını Danışma Kurulu ile birlikte tespit eder.

BAŞKAN — Komisyon?.. Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı Danışma Kurulunu toplayarak Başkanlık Divanındaki görev esayısını grupların kuvvetleri oranında tespit edip Genel Kurula sunar.

BAŞKAN — Komisyon?.. Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanlık Divanındaki görev yerleri Meclis Başkanlığınca Danışma Kurulunun müşterek toplantısında hesaplanır ve Genel Kurula bildirilir.

BAŞKAN — Komisyon? Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. — Siyasi parti gruplarının Başkanlık Divanındaki üye sayıları ve üyelere düşen görev yerleri Millet Meclisi Başkanlığı ile grup temsilcilerinin müşterek toplantısında hesaplanır ve Genel Kurulun kabulü ile kesinlik kazanır.

BAŞKAN — Komisyon?.. Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci fıkrasından sonra aşağıdaki ibarenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Bu işlemin Meclis açıldıktan sonra üç gün içinde tamamlanması gereklidir.

BAŞKAN — Komisyon?.. Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2 nci fıkra ile ilgili önergeler var, onları okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin 11 nci maddesinin 2 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

rem arkadaşlarım, iş de bir karışıklık olmasın diye bunları muameleye koyuyorum. Aslında bir maddenin çıkarılması şimdi uygun görüldü. (Elâzığ Milletvekili Samet Güldoğan'ın 11 nci maddenin kenar başlığının çıkarılmasını isteyen önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Evet, Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?.. Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

(Elâzığ Milletvekili Samet Güldoğan'ın 11 nci maddenin 1 nci fıkrasının metinden çıkarılmasına ait önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Bu defa da 1 nci fıkranın çıkarılması teklif ediliyor.

Komisyon katılıyor mu efendim.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önerge var, o da 3 ncü fıkranın çıkarılmasını istiyor.

(Elâzığ Milletvekili Samet Güldoğan'ın 11 nci maddenin 3 ncü fıkrasının çıkarılmasını isteyen önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha okutuyorum.

(Elâzığ Milletvekili Samet Güldoğan'ın 11 nci maddenin 2 nci fıkrasının çıkarılmasını isteyen önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?... Katılmıyor. Önergeyi oyunuza sunuyorum;

Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var, okutuyorum.

(Elâzığ Milletvekili Samet Güldoğan'ın 11 nci maddenin 2 nci fıkrasının metinden çıkarılmasını isteyen önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, okutacağım önergelerde evvelâ 11 nci maddenin 1 nci fıkrasında yapılan değişiklik, onu takiben 2 nci fıkrasında yapılması istenen değişikliği tanzim ediyor. Takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasından sonra aşağıdaki ibarenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Danışma Kurulunun Başkanlık Divanındaki görev yerleri ile ilgili kararı yazılı olarak hazırlanır ve siyasi parti temsilcilerince imzalanır.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Değişiklik önergesini Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasından sonra aşağıdaki ibarenin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Yapılan tespitte görev yerlerinin önemi ile siyasi parti gruplarının oranları arasında mutabakat bulunması şarttır.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum.

Madde 11 fıkra 2. — Başkanlık Divanındaki görev yerleri görev yerlerinin önemine göre Meclisteki oranı en yüksek olan siyasî parti grubundan başlayarak sıra ile tayin edilir.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktisadî teklifinin 11 ne maddesinin 2 ne fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 11. fıkra 2. — Başkanlık Divanındaki görev yerleri Başkanvekilleri için, biri Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğuna sahip siyasî parti grubuna aid olmak üzere oranı en yüksek olandan başlayarak tahsis edilir.

BAŞKAN — Komisyon?... Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir başka önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktisadî teklifinin 11 ne maddesinin 4 ne fıkrasının metinden çıkarılmasını teklif ederim.

Elâzığ

Samet Güldoğan

BAŞKAN — Komisyon?... Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

11 ne maddeye grupları yanında grubu olmayan siyasî partilere bağımsızlara da temsil imkânı sağlanacak bir ibarenin eklenmesini arz ederim.

İstanbul

Nuri Eroğan

BAŞKAN — Komisyon?... Katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Görüşülmekte olan İktisadî teklifinin 11 ne maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririm.

İstanbul

Reşit Ülker

Millet Meclisi Başkanı siyasî parti gruplarının Meclis üye tamsayısı içindeki % oranlarını ve bu oranlara göre her siyasî parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Millet Meclisi İktisadî teklifinin 11 ne maddesinin 1 ne fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş

Nermin Neftçi

Millet Meclisi Başkanı siyasî parti gruplarının ve bağımsız grupların toplam sayısı içindeki % oranlarını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

11 ne maddenin 2 ne fıkrasındaki Başkanlık Divanındaki görev yerleri oranı en yüksek olandan başlayarak sıra ile dağıtılır şeklinde değiştirilmesini öneririm.

Samsun

Yaşar Akal

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi takdim ediyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İçtüzük teklifinin 11 nci maddesinin son fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririm.

Istanbul
Reşit Ülker

Siyasî parti grupları kendilerine düşen yerler için adaylarını gösterir. Bu adaylar Meclisçe seçilirler.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇAL (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan İçtüzük teklifinin 11 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş
Nermin Neftçi

Millet Meclisi Başkanı siyasî parti gruplarının Meclis üye tamsayısı içindeki oranlarını.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇAL (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Millet Meclisi İçtüzüğünün 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş
Nermin Neftçi

Millet Meclisi Başkanı siyasî grupların toplam sayısı içindeki % oranlarını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇAL (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

İçtüzük tasarısının 11 nci maddesinin ilisikteki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Sivas

Ahmet Durakoğlu

Madde 11. — Millet Meclisi Başkanı Meclisteki siyasî parti gruplarının kuvvetleri ölçüsünde Başkanlık Divanına katılmaları için gerekli oranlar ile her siyasî parti grubuna düşen görevlerin önem ve etki derecesini gözönünde tutarak sayılarını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir.

Meclis Başkanı veya Danışma Kurulu oranlarda adalet sağlanmadığı takdirde 9 ncu maddedeki Başkanvekilliği sayısını değiştirebilirler.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Değişiklik önergesini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Muhterem arkadaşlarım, bundan başka da değişiklik önergesi yoktur. Daha önce bazı değişiklik önermeleri verilmiş ise de, sahipleri tarafından sonradan geri alındığı tespit edilmiştir. Bu sebeple, şu anda işlemde konabilecek mahiyette ve kabiliyette bir başka önerge yoktur.

Bu sebeple, değişiklik önergelerinin hiçbirisi Meclis tarafından kabul edilmediğine göre, 11 nci maddeyi tekrar metinde yazılı olduğu şekliyle okutuyorum.

(11 nci madde tekrar okundu.)

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Sayın Başkan, burada bir düzeltme olacaktır, müsaade ederseniz. 2 nci fıkradaki «oran» kelimesi «oranı» ve 4 ncü fıkradaki «gösterir» kelimesi de «gösteren» şeklinde düzeltilecektir. Bu şekilde düzeltildikten sonra maddenin oylanmasını rica ediyorum.

BAŞKAN — Evet, zapta geçen bu ifadeler muvacehesinde bu düzeltmeleri de Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 nci maddeyi şimdi kabul etmiş olduğunuz düzeltilmiş şekliyle Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11 nci madde bu şekilde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 13'ü okutuyorum.

Başkanlık Divanının görevleri.

Madde 13. — Başkanlık Divanı, kanunlar ve İçtüzük gereğince verilen görevleri yerine getirir.

Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu birleşimin sona ermesinden sonra anlaşılırsa, Başkan, Divanı toplayarak takibedilecek yolu kararlaştırır.

Başkan, kendisine ait görevlerin yerine getirilmesi bakımından gerekli görürse, Divanın görüşünü alabilir.

Başkanlık Divanının toplantı yeter sayısı üye tamsayısının, karar yeter sayısı ise hazır bulunan üyeelri salt çoğunluğudur.

Ancak Başkanlık Divanı üyelerinin tek başlarına üzerlerine aldıkları işlerden dolayı yapılacak şikâyetler için toplantı yeter sayısı, hakkında şikâyetle bulunulan üyenin dışındaki bütün üyelerin tamamıdır.

Başkan veya vekil olarak görevlendirdiği Başkanvekili hazır bulunmadan Divan toplanamaz ve karar alamaz.

BAŞKAN — Muterem arkadaşlarım, 13 ncü maddeyi okutmuş bulunuyorum. 13 ncü madde üzerinde şimdiye kadar Sayın Ahmet Durakoğlu, Sayın Hasan Korkmazcan, Sayın Orhan Birgit, Sayın Refet Sezgin, ayrıca Komisyon konuşmuş bulunmaktadır. Sayın Turhan Özgüner ve Sayın Nuri Eroğan da söz istemişler, burada kayıtları var.

Sayın Özgüner, konuşacak mısınız?

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Sayın Nuri Eroğan?.. Yok.

13 ncü madde üzerinde başka söz isteyen arkadaşımız var mı efendim?.. Yok.

Söz isteyen olmadığına göre, 13 ncü madde üzerinde daha önce verilmiş bulunan birçok değişiklik önermeleri daha sonra sahipleri tarafından istenmiş ve geri verilmiştir. Sahipleri tarafından istenmemiş olan veya istenememiş bulunan bazı önermeler kaydımızda vardır, onları okutup işleme koyacağım.

Millet Meclisi Başkanlığına

Madde 13/2 nin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneririm.

Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu birleşimin sona ermesinden sonra anlaşılırsa, seçimler ve oylamalar takip eden ilk birleşimde yenilenir.

Samsun

Yaşar Akal

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

İçtüzüğün 13 ncü maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Denizli

Hasan Korkmazcan

Madde 13 fıkra 2: Genel Kuruldaki oylama ve seçimlerin güvenlik içinde yürütülmesini sağlar.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İçtüzük teklifinin 13 ncü maddesinin 5 nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Artvin

Naci Budak

Değişik fıkra:

«Ancak Başkanlık Divanı üyelerinin tek başlarına üzerlerine aldıkları işlerden dolayı yapılacak şikâyetler için, toplantı yeter sayısı, hakkında şikâyetle bulunulan üyenin dışındaki üyelerin tamamıdır. Hakkında şikâyetle bulunulan üye her halde dinlenir.

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Millet Meclisi İçtüzük teklifinin 13 nci maddesinin son fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Artvin

Naci Budak

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer bir önergeyi takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

İçtüzüğün 13 nci maddesinin kenar başlığı ile metni arasındaki uygunsuzluğu kaldırmak bakımından kenar başlığının sonuna (ve yetkileri) ibresinin eklenmesini saygılarımla arz ve teklif ederim.

Dénizli

H. Korkmazcan

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son bir önerge var, takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun tanzim ettiği 13. maddenin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Millet Meclisi AP
Grup Başkanvekili

Uşak

O. Dengiz

Millet Meclisi C. H. P.
Grup Başkanvekili

Sivas

A. Durakoğlu

«Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu iddia edilirse, Başkan usul görüşmesi açabilir ve gerekirse, oya başvurarak düzeltme yapar. Yanlışlık birleşimden sonra anlaşılırsa Meclis Başkanı, Divanı toplayarak takip edilecek yolu kararlaştırılır.»

BAŞKAN — Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz, sayın Başkan.

BAŞKAN — Komisyon bu değişiklik önergesine katılmaktadır.

Değişiklik önergesini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesi dikkat nazara alma kaydı içinde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Komisyon önergeye katılmış olduğuna göre, filhal de tekabül ediyorsunuz, filhal katıldığınızı inzinamen beyan ediyorsunuz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Evet.

BAŞKAN — O halde maddeyi şimdi biraz önce kabul edilmiş bulunan değişik şekliyle Yüce Meclisin oyuna sunuyorum.

Maddeyi ayrıca okutmam gerekiyor mu, onu hangi paragrafa koyuyorsunuz?.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — İkinci paragraf olarak koyuyoruz efendim.

BAŞKAN — 13 nci maddeyi değişik şekliyle okutup oylarınıza sunacağım.

Başkanlık Divanının görevleri.

Madde 13 — Başkanlık Divanı, Kanunlar ve İçtüzük gereğince verilen görevleri yerine getirir.

Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu iddia edilirse, Başkan usul görüşmesi açabilir ve gerekirse oya başvurarak düzeltme yapar. Yanlışlık birleşimden sonra anlaşılırsa Meclis Başkanı, Divanı toplayarak takip edilecek yolu kararlaştırır.

Başkan, kendisine ait görevlerin yerine getirilmesi bakımından gerekli görürse, Divanın görüşünü alabilir.

Başkanlık Divanının toplantı yeter sayısı üye tamsayısının, karar yeter sayısı ise hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur;

Ancak Başkanlık Divanı üyelerinin tek başlarına üzerlerine aldıkları işlerden dolayı yapılacak şikâyetler için toplantı yeter sayısı, hakkında şikâyetle bulunulan üyenin dışındaki bütün üyelerin tamamıdır.

Başkan veya vekil olarak görevlendirdiği Başkanvekili hazır bulunmadan Divan toplanamaz ve karar alamaz.

BAŞKAN — 13 ncü maddeyi, okumuş bulunan bu şekliyle Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

160 ncı maddeyi okutuyorum.

ONALTINCI KISIM

Son hükümler

Dahili Nizamnamenin yürürlükten kalkması:

Madde 160. — Anayasanın 3. geçici maddesi gereğince Millet Meclisinde uygulanan 1 Kasım 1956 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesi işbu Tüzüğün yürürlüğe girmesi tarihinde yürürlükten kalkar.

BAŞKAN — Madde üzerinde sayın Şinasi Özdenoğlu, buyurunuz efendim.

ŞİNASİ ÖZDENOĞLU (Ankara) — Sayın Başkan, bundan sonraki madde yürürlükten bahsedilmektedir, o madde üzerinde söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Peki efendim. Madde üzerinde başka söz isteyen sayın üye var mı efendim?. Yok. Bir değişiklik önergesi var, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

İçtüzük tasarısı 160 ncı maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Konya

M. Kubilay İmer

BAŞKAN — Sayın Komisyon, okunmuş bulunan bu önergeye katılıyor musunuz efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Değişiklik önergesine sayın Komisyon katılmamaktadır. Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

Başkan bir değişiklik önergesi olmadığına göre 160 ncı maddeyi teklif metninde yazılı olduğu şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, ek madde ilâvesini öngören bir önerge var, takdim ediyorum. Çünkü, diğer maddeler yürürlük maddesi olduğu için önce bunu işleme koymam gerekiyor.

Sayın Başkanlığa

İçtüzüğe aşağıdaki maddenin ilâvesini arz ve teklif ederiz.

Kars

M. Doğan

Ek madde:

Nevşehir

H. Başer

«Grupları adına yapılan birinci konuşmalardan sonra şahıslar adına yapılan konuşmalara yer verilir.»

BAŞKAN — Sayın Komisyon, okunmuş bulunan önergeye katılıyor musunuz efendim?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon, okunmuş bulunan önergeye katılmamaktadır...

HÜSAMETTİN BAŞER (Nevşehir) — Önergeyi geri alıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Önerge, sahibi tarafından geri istendiği için muameleden kaldırılmıştır.

161 ncı maddeyi okutuyorum.

Yürürlük tarihi :

Madde 161. — Bu İçtüzük, Resmî Gazetede yayımlandığı tarihi takibeden ay başından itibaren yürürlüğe girer.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Sayın Başkan, Komisyonumuzun katılacağı bir önerge vardır, arkadaşlarımızın konuşmalarında faydalanabilecekleri düşüncesiyle bunların okunmasını rica ediyoruz efendim.

BAŞKAN — Peki efendim, okutayım. İki önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

İçtüzük tasarısı 161 ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.
Yürürlük tarihi.

Madde 161. — Bu İçtüzük, Resmî Gazetede yayımlandıktan sonra 1973 yılı Kasım ayının başında yürürlüğe girer.

Konya

M. Kubilay İmer

BAŞKAN — Diğer önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

İçtüzüğün 161 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Millet Meclisi Adalet Millet Meclisi Cumhuriyet Halk Partisi

Başkanvekili

Grup Başkanvekili

Uşak

Sivas

Orhan Dengiz

Ahmet Durakoğlu

Madde 161. — Bu İçtüzük, 1 Eylül 1973 tarihinde yürürlüğe girer.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Sayın Başkan, Komisyonumuz bu ikinci önergeye katılmaktadır efendim.

BAŞKAN — Madde üzerinde Sayın Özdenoğlu, buyurunuz efendim.

ŞİNASİ ÖZDENOĞLU (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Yüce Meclis, hayli uzun bir çalışmadan sonra İçtüzüğünü bitirmiş bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, bu İçtüzük, şüphesiz, şerefiyle bu Meclisin malıdır ve onun nevi kefaleti altındadır. Şimdi, Komisyonca yeniden teklif edilen maddeye göre İçtüzük hükmü, 1 Eylül 1973'ten itibaren yürürlüğe girsin deniyor.

Sayın arkadaşlarım, İçtüzük yeni hükümler getiriyor. İçtüzük, buradaki görüşmelere sürat kazandıracak hükümler getiriyor. İçtüzük, nihayet Meclis çalışmalarını verimli hale getirecek birtakım hükümler getiriyor ve meselâ 19 ncu maddeyle bir Danışma Kurulu getiriyor. Nedir Danışma Kurulu? Kurulması ve işleyişi güç olan bir hüküm değildir. 19 ncu madde sayın milletvekilleri; 19 ncu maddeyle kurulacak olan Danışma Kurulu Meclis Başkanının Başkanlığında, siyasî partilerin grup başkanları veya vekilleri veya onların görevlendireceği birer milletvekilinden ibarettir ve gerekirse bir de Hükümet temsilcisini bulundurabilecek.

Görülüyor ki, usulleri hızlandırmakla ve basitleştirmekle birlikte, yeni kuruluş olarak bir tek kuruluş getiriyor. İçtüzük; o da Danışma Kuruludur. Bunun da kurulması ve işletilmesi gün meselesidir.

Şimdi, amaç neydi bu İçtüzükle? Mevcut ağır yük altında ezilmiş olan, bunalmış olan Millet Meclisinin gündeminde birikmiş olan işleri

süratle tasfiye etmek, verimli bir çalışmaya girmek ve hiç olmazsa seçimlerden önce, gündemde bekleyen ve bekleyecek olan birtakım teklifleri, tasarıları süratle görüşüp bir karara bağlamaktır.

Şimdi, İçtüzük, arz ettiğim gibi, bu Meclisin kefaleti altındadır. Bu Meclis yaptığı İçtüzüğü iera edecek, yürürlüğe koyacak bir azimde, bir kararda değil midir ki 1 Eylül'e erteliyor? İçtüzük tatbikatının 1 Eylül'e ertelenmesi demek, gelecek dönem tarafından uygulanması demektir. Çünkü, yüksek malûmları olduğu üzere, 1 Eylül'de burada milletvekili arkadaşlarımızı bulmak mümkün değildir. Sebep : Seçim vardır, seçim sathına girilecektir. Binaenaleyh bu demektir ki, 1 Eylül'de yürürlüğe girmesi istenilen İçtüzük bu dönem tarafından uygulanmayacaktır.

Ankadaslar, İçtüzüğü siz yapıyorsunuz, siz yaptınız, sizin eserinizdir. Şüphesiz bu İçtüzüğü uygulamaktan bu Yüce Meclis âciz değildir. Kendi eseridir, bunun uygulamasını bizzat kendisi yapmayı da bir anlamda taahhüt ediyor demektir. Çünkü Meclis geleneklerinde gösterebilir misiniz bana gelecek dönemlere havale edilmiş kaç tane kanun vardır? Bu, bu Millet Meclisinin bir Anayasasıdır. Kendi Anayasasına sahip olacak bir Meclis, o Anayasayı getirir, yani o İçtüzüğü getirir çıkarır; - çıkarmak üzeresiniz, çıkaracaksınız - ve onu uygular. Başka bir döneme havale etmez arkadaşlarım. Niçin havale ediyoruz, niçin ileriye atıyoruz?.. Bunun ikma edici tatminkâr bir sebebini bulmak mümkün değildir. O itibarla, lütfediniz bu Meclis kendi İçtüzüğünü elbette uygulayacak güçtedir, elbette uygulayacak güçtedir, elbette böyle bir sorumluluğu hissedecek seviyededir. Öyle ise yeni hükümleriyle 1 Mayıs 1973 den itibaren, eğer uygun görürseniz, yüce oylarınız bu istikâmette tecelli ederse zannediyorum ki, Meclis bu müstesna eserine, gerçekten parlamento reformu telâkki edilebilecek nitelikte hükümler getiren bu eserine aynı zamanda sahip olmuş, değer vermiş olacaktır.

Önengeme ilgi göstereceğinizi umuyor, Yüce Meclisi bu anlayış içerisinde saygılarla selâmlıyorum.

BAŞKAN — Sayın Turhan Özgüner, buyurunuz efendim.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Yürürlük madesi 161'in Anayasa Komisyonundan geçtiği biçimde Yüce Mecliste kabulü çok isabetli olur kanısındayım.

Şimdi, bir önerge 1 Kasım 1973 tarihinde yürürlüğe girmesini esas alıyor, diğer bir önerge - ki komisyon da buna katılmış durumda; öyle belirttiler - 1 Eylül 1973'te bu İktüzük yürürlüğe girsin şeklinde öneriyorlar.

Şimdi arkadaşlarım; oysa ki, Anayasa Komisyonundan geçtiği şekliyle, yani bu İktüzük Resmî Gazetede yayımlandığı tarihi takibeden aybaşıdan itibaren yürürlüğe girer biçiminde Yüce Kurulda onaylanırsa, 1 Nisan 1973'te yürürlüğe girecek demektir. Şimdi, bugün son yürürlük maddelerini görüştüğümüze göre, Mart ayı içindeyiz, Resmî Gazetede ilân yapılacak. O halde ilân yapıldığı aydan sonraki ilk ay başında, yani 1 Nisan 1973'te, bu madde Anayasa Komisyonundan geçtiği biçimde onaylanırsa, yürürlüğe girecek demektir.

Neden böylesine 1 Nisan 1973'te yürürlüğe girmesinden yanayız? Çünkü arkadaşlarım, hakikaten Meclisin ağır çalışma prosedürünü bir ölçüde hafifletmiş, yeni bir çalışma prosedürü getiriyor bu İktüzük. Yıllarca ve yıllarca şikâyet olduğumuz maddeler yerine, karşı çıktığımız maddeler bir yana ama, büyük ağırlığı ile hakikaten sürat getiren bir İktüzük oldu.

Arkadaşlarım; sürati esas alıyoruz, Meclisin ağır çalışmasından şikâyetçiyiz, komisyonlarda takılıyor diyoruz, Mecliste takılıyor diyoruz ve Meclisin özellikle murakabe fonksiyonunda bir işlemeçlik var, bir ağır aksaklık var diyoruz; diyoruz, diyoruz. Ama gelip, hele şu İktüzük bu kadar iyi niyetlerle getirilmiş, iyi maddelerle tedvin edilmiş olmasına rağmen; acelesi yok efendim, yeni dönemde tatbika koyul-sun demek, anlaşılmasa bir netice oluyor.

Şimdi nedir acaba mâzeret olan? Akla gelebiliyor ki, İktüzük yeni maddeler getirdi, Başkanvekilleri bu İktüzüğün bütün maddelerine acaba 1 Nisana kadar hemen vukuf kesbedebilirler mi?

Arkadaşlarım; zaten bu İktüzüğün hazırlanışında büyük ölçüde katkıları bulunan kişiler Sayın Başkan ve Başkanvekilleri ve bunun her maddesini en azından Yüce Meclisin üyeleri ka-

dar ve çokca bilirler; tatbikatında, uygulamasında şüphesiz herhangi bir zorluk, bir aksama göstermeyecekler kanısındayız. Oysa ki, eski İktüzükle yenisi arasında zaten bâzı maddelerde bir değişiklik var. Değişiklik bâzı maddelerde, ama o maddeler sürat getiriyor, o maddeler Yüce Meclisin çalışmasına hakikaten yeni imkânlar sağlıyor. Fakat ne olursa olsun 1 Eylül'de başlatalım, yani yeni dönemde başlatalım demeyi anlamaya imkân yoktur. Geliniz, yararlı olduğuna kani bulunduğumuz ve hakikaten süratin de geleceğine büyük ümit bağladığımız bu yeni İktüzüğü bu dönemin 1 Nisan 1973 tarihinden itibaren başlatmaya olanak veren eski, yani Anayasa Komisyonunun burada dağıtılan, yani elimizdeki teklifte olduğu gibi çıkmasına imkân verelim. Bunun için her iki önergenin de; Komisyonun katıldığı önergenin de reddedilmesi suretiyle Anayasa Komisyonundan geldiği biçimde kabulünü rey vermenizi diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Topyalı, buyurun efendim.

HASAN TOSYALI (Kastamonu) — Sayın Başkanım, çok değerli arkadaşlarım;

Yüce Meclisimiz yüce millete hizmet, daha iyi hizmetler yapabilmek için hakikaten çok özlediğimiz yepyeni bir İktüzük getirdi. Bunun getirilmesine vesile olan bu devrenin Sayın Meclis Başkanını, Başkanlık Divanını, bunda emeği geçen bütün partili arkadaşlarımı canı gönülden takdir ve tebrik ederim.

Biz, yeni gelen tüzük ile memleketimize daha iyi hizmet edebilmemiz için bu tüzüğün basılması lâzım, bu tüzüğün getirdiği yeni kuruluşların tesis edilmesi lâzım, arkadaşlarımızın bu yeni İktüzüğe intibak etmesi lâzım ve bunun için de zaman lâzım. Meclisin tatil olmasına iki ay var. Allah nasip ederse memleketimiz yeni bir seçime getirecektir.

Muhterem arkadaşlarım; teşrii devremizin üç küsur yılını alıştığımız, ünsiyet ettiğimiz, Başkanlık Divanının da, milletvekili arkadaşlarımızın da ünsiyet kespittiği eski tüzükle yapmış olduk. İki ayı da yine eski tüzükle devam etmekte hiçbir mahzur yok, bilâkis daha çok fayda vardır. Binaenaleyh, zaman kaybı olmayacaktır. Komisyona da teşekkür ederim. Komisyonun kabul buyurduğu gibi, bu tüzüğümü-

zün 1 Eylül'den itibaren kabul buyurulmasını rica eder, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Ahmet Buldanlı, buyurun efendim.

AHMET BULDANLI (Muğla) — Muhterem Başkan, değerli arkadaşlarım;

Cidden kesif bir mesaiden sonra Yüce Meclis kendi İktüzüğünü tanzim etmiş bulunmaktadır. İlk defadır ki, parlâmentoda bir meriyet maddesinin müzakere edildiğini görüyorum.

Şimdi, elimizdeki metinde gözüktüğü gibi, İktüzüğün meriyetini Resmî Gazetede ilânından sonra alırsak, tüzüğün yeni getirdiği birtakım müesseseler var. Meselâ komisyonlar var. 26 komisyon 11'e indirilecek, her komisyonda bulunan yüzlerce dosya hangi komisyona gidecektir diye uzun bir müddet beklettirilecek, komisyon seçimi yapılacak, komisyon divanı kurulacak, yeniden mesele ele alınacak.. Çabuk iş beklerken, aksine bati bir hareket içine girmiş bulunacağız. Sürat değil, aksine bir gerileme olacak.

Saniyen; yeni Tüzüğün getirdiği birçok yenilikler var. Yeniliklere yalnız Divanın değil, bizim de ünsiyet peyda etmemiz, onların içine girmemiz lâzımgelir. Bu bakımdan, bu bizim yaptığımız Tüzüğün gelecek döneme tatbiki lâzımdır. Zira, anlattığım prosedür içerisinde, komisyonların yeni baştan ele alınması, dosyalara tevzii; ondan sonra da meselelerin işlenerek müzakere edilmesi 1 - 1, 5 - 2 aylık bir zaman alır.

Haddizatında, yarın toprak komisyonu Yüce Meclise geldiği vakit, 2 - 3 ayda bu Meclisten çıkacağına inanmıyorum. (C. H. P. sıralarından «Toprak komisyonu değil, Toprak Reformu» sesleri) Toprak Reformu, afedersiniz. Toprak Reformu bu Meclise geldiği vakit, bunun burada 1,5 - 2 ayda çıkması çok zordur. Arkasından diğer reform kanunları gelecek. Yani şu bizim devremiz seçime kadar geçen zamanımız, bir nevi intikal devri oluyor. Bu devir içerisinde; bütün diğer meseleleri değil, ancak bizden çıkarılması istenen birkaç reform kanununu çıkaracağız ve ondan sonra belki seçime gideceğiz efendim.

O bakımdan, yapılan teklif, yani Eylül veya Kasım'a kalması doğrudur. O hususun kabulünü arz ederim efendim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde başka söz içteyen sayın milletvekili? Yok. Madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergelerini takdim ediyorum.

Sayın Kubilay İmer önergesini geri almış olduğu cihetle şu anda iki önerge vardır, onları işleme koyacağım.

Sayın Başkanlığa

Tasarının 161 nci maddesinin, (yürürlük maddesinin) aşağıdaki biçimde değiştirilmesini saygıyla öneririm.

Ankara

Şinasi Özdenoğlu

«Bu İktüzük, 1 Mayıs 1973 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.»

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Sayın Başkan, aykırılık derecesine göre okunması ve en aykırı olanın evvelâ oylanması lâzımdır.

BAŞKAN — Evet tabii, öyle yapacağız.

Önergeleri okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

İktüzüğün 161 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

A. P. Grup

C. H. P. Grup

Başkanvekili

Başkanvekili

Uşak

Sivas

Orhan Dengiz

Ahmet Durakoğlu

«Madde 161. — Bu İktüzük, 1 Eylül 1973 tarihinde yürürlüğe girer.»

BAŞKAN — Evet; aykırılık itibarıyla bu daha aykırı olduğu cihetle evvelâ bunu işleme koyuyorum.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katıldığını beyan ediyor.

Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Özdenoğlu, bu şekilde zatiâlinizin önergesini işleme koymam mümkün olamıyor.

Komisyon önergeyi tekabbül etti. Önergeye filhal katılıyor musunuz Sayın Komisyon?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Filhal katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — O halde, 161 nci maddeyi değişik şekliyle takdim ediyorum:

Madde 161. — Bu İktüzük, 1 Eylül 1973 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 161 nci maddeyi okunan bu değişik şekliyle Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

162 nci maddeyi okutuyorum :

Yürütme :

Madde 162. — Bu İktüzük, Millet Meclisi tarafından yürütülür.

BAŞKAN — 162 nci madde üzerinde Sayın Özgüner, buyurunuz.

Açık oylama işlemi sona ermiştir. Bütün kurları kaldırmız.

TURHAN ÖZGÜNER (İçel) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım:

«Bu İktüzük Millet Meclisi tarafından yürütülür» biçiminde olan bu maddeyi, «Bu İktüzük, Millet Meclisi Başkanlığı tarafından yürütülür» şeklinde bir önerge veriyorum.

Gerçekte «Bu İktüzüğü Millet Meclisine niyabeten Başkanlık esasen yürütecektir», denilebilir. Ama, buna açıklık getirmek ve hakikaten yürütücü organın Başkanlık Divanı olduğunu, maddede açıkça belirtmek yararlı olur, kanısındayım.

Bu nedenle, «Bu İktüzük Millet Meclisi tarafından yürütülür» şeklinde değil, «Bu İktüzük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından yürütülür» biçiminde verdiğim önergeye ilgi gösterilmesini diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Başka söz isteyen yok. Bu sebeple verilmiş bulunan değişiklik önergesini takdim ediyorum:

Sayın Başkanlığa

İktüzüğün 162 nci maddesinin aşağıdaki biçimde değişmesini öneriyorum.

Sözlü olarak da açıklayacağım.

Saygılar sunarım.

İçel

Turhan Özgüner

«Madde 162. — Bu İktüzük; Millet Meclisi Başkanlığı tarafından yürütülür.»

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Sayın Başkan, katılmıyoruz. Eski İktüzüğümüzün 236 nci maddesi aynı hükmü ifade ediyordu: «Bu nizamname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ıera olunur.» tâbiri vardı. Aynı zamanda, Anayasamızın 85 nci maddesinde de, aynı şekilde Meclislerin yürütmesinin esası kabul edilmiş olduğu için, katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor.

Değişiklik önergesini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

162 nci maddeyi teklif metninde yazılı şekliyle oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 162 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım; şimdi İktüzük teklifinin bütün maddelerini görüşmüş ve kararlaştırmış bulunmaktayız. Ancak, bu maddelerin tanzimi sırasında bazı tabı hataları veya ufak tefek deyim hataları, noktalama işaretlerinde mevcut nokasnlıklar ve birtakım iltibaslara meydan bırakan deyimler bahis konusu olduğu eihetle bunların düzeltilmesini, halen yürürlükte bulunan Meclis İktüzüğümüzün 109 neu maddesine göre Komisyon talebetmektedir; bu talebini takdim edeceğim. Onu takiben Yüce Meclisin oyuna sunacağım. Müsaade ederseniz; bu tamamen tertip, baskı, deyim ve noktalama işaretlerinde hatalar olduğu için, tümünü birlikte oyunuz sunacağım.

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan İktüzük teklifinin tümünün kesin olarak oylanmasından önce İktüzüğün 109 neu maddesi gereğince ibare, üslup, tertip ve tensik yönünden noksan veya iltibasa mahal verilmemesini teminen aşağıdaki düzeltmelerin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Anayasa Komisyonu Başkanı

Cevdet Akçalı

(Adana Milletvekili)

1. Teklifin 2, 6, 7, 9, 19, 38, 53, 61, 71, 82, 83, 84, 87, 91, 92, 94, 100, 101, 102, 107, 110, 113, 114, 123 ve 129 neu maddelerinde yazılı madde ve fıkra numaraları dışındaki bütün rakamların yazı ile yazılması,

2. 1 neı maddenin sondan ikinci fıkrasındaki «günde» kelimesinin «gününde» olarak düzeltilmesi,

3. 5 neı maddenin ikinci fıkrasındaki «için» kelimesinden sonra virgölün kaldırılması son-
daki «gerekir» kelimesinin «suretiyle olur.» de-
yimiyle değiştirilmesi,

4. 6 neı maddenin birinci fıkrasındaki «ara
verme» ve ikinci fıkrasındaki «alması» kelime-
sinden sonra virgül konulması,

5. 7 neı maddesinin birinci fıkrasındaki
«Türkiye Büyük Millet Meclisini» deyiminden
sonra «;» konulması ve takibeden Millet Mec-
lisini deyiminden sonra «;» ün çıkarılması,

İkinci fıkrasının ilk cümlesinde «taşıyan» ke-
limesinden sonra «gerekçeli» kelimesinin konul-
ması, son cümlesindeki «önerge de ve» deyiminin
çıkarılması,

6. 11 neı maddenin ikinci fıkrasındaki
«oran» kelimesinin «oranı» ve dördüncü fıkr-
asındaki «gösterir» kelimesinin «gösteren» ola-
rak değiştirilmesini,

7. 16 neı maddenin son fıkrasının son cüm-
lesindeki «başkentte» deyiminin «Ankara'da»
olarak düzeltilmesi,

8. 21 neı maddenin ilk fıkrasındaki «ko-
misyon da» deyiminin «komisyonlarda da»
deyimiyle değiştirilmesi,

9. 24 neı maddenin ikinci fıkrasındaki «her
bir» deyiminden «bir» kelimesinin çıkarılması,

10. 25 neı maddenin matlahındaki «Başkan
ve Başkanvekilleri» kelimelerinin büyük harfle
yazılmaması ve «Kâtibin» kelimesinin «Kâtibi-
nin» olarak düzeltilmesi,

11. 32 neı maddenin birinci fıkrasındaki
«Bakanlar Kurulu Üyelerine» deyiminden son-
ra gelen «» ün «ve» olarak değiştirilmesini,

12. 40 neı maddenin birinci fıkrasının birin-
ci cümlesindeki «Kanun tasarı ve teklifinin» de-
yimindeki «ve» nin «veya» olarak değiştiril-
mesi,

Son cümlesindeki «Başbakanlığa » kelimesin-
den sonra «veya ilgili Bakanlığa» deyiminin
ilâvesi,

13. 45 neı maddesindeki «sonraki» kelimesi-
nin «sonra», «zarfında» kelimesinin «içinde»
ve «bildirmese» kelimesinin «bildirmemiş olur-
sa» deyimleriyle değiştirilmesini,

14. 47 neı maddedeki «Başkanlığı» kelimesi-
nin «Başkanı» olarak değiştirilmesi,

15. 49 neı maddenin matlahındaki «evrakı»
kelimesinin «dosyaları» kelimesiyle değiştirilme-
si,

16. 50 neı maddenin 5 neı numara altındaki
«görüşme» ve «araştırması» kelimelerinin bü-
yük harfle yazılması,

Sondan dördüncü fıkranın birinci cümlesin-
deki «değiştirilebilir» kelimesinin «Genel Ku-
rula teklif olunabilir.» deyimiyile değiştirilmesi,

Aynı maddenin son fıkrasının başındaki «Ge-
nel Kurulun teklifi üzerine» deyimini yerine «Da-
nışma Kurulunun görüşü alınıp,» deyiminin ko-
nulması,

17. 51 neı maddeki «görüşme günü» deyimini-
nin «görüşme günleri» şeklinde değiştirilmesi,

18. 52 neı maddenin son fıkrasının «gelen
kâğıtlar, tatile rastlamadığı takdirde Cumartesi
ve Pazar hariç her gün yayınlanır, ilân tahta-
sına asılır ve ilk birleşim tutanağına eklenir»
şeklinde düzeltilmesi,

19. 54 neı maddenin birinci fıkrasındaki
«zapta» kelimesinin «tutanağa» şeklinde düzel-
tilmesi,

20. 56 neı maddedeki «gerekli durum varsa»
deyiminin «gerekirse» deyimini ile değiştirilme-
si,

Aynı fıkranın son cümlesindeki «oturum»
kelimesinin «oturumun» kelimesiyle değiştiril-
mesi,

Aynı maddenin son fıkrasındaki «zorunlu
hallerde» deyiminden sonra «» konulması,

21. 58 neı maddenin üçüncü fıkrasındaki
«okumak» kelimesinin «okunmak» kelimesiyle
değiştirilmesi,

22. 64 neı maddedeki «veyahut» kelimesi-
nin «veya» olarak değiştirilmesi,

23. 69 neı maddenin birinci cümlesindeki
«bunun için» deyimini yerine «bu nedenle» deyi-
minin konulması,

Aynı fıkranın son cümlesindeki «için» keli-
mesinin çıkarılması,

24. 70 neı maddenin ikinci fıkrasında «Baş-
kan» kelimesinden sonra «» konulması ve «ay-
nı oturum içinde» deyiminden sonra «olmak üye-
re» deyiminin ilâvesi,

25. 73 neı maddenin birinci fıkrasının bi-
rinci cümlesindeki «yeter olmadığına dair» de-
yiminin yerine «devam etmesine dair» deyiminin
konulması,

26. 75 ne maddenin üçüncü fıkrasının «Komisyonlar, şartlarına uymayan kanun tekliflerini, sahiplerine tamamlatmaya yetkilidirler» şeklinde değiştirilmesi,

27. 78 ne maddenin son fıkrasındaki «sonunda kelimesinin «başında» kelimesiyle değiştirilmesi,

28. 82 ne maddenin üçüncü fıkrasındaki «yirmi dakika ile» deyiminin «yirmişer dakika ile ve» deymiyle değiştirilmesine,

29. 83 ne maddenin matlâbının «Komisyon metninin önce oylanması» şeklinde değiştirilmesine,

30. 87 ne maddenin «tasarı veya teklifin tümünün kesin olarak oylanmasından önce milletvekilleri, ne yolda oy kullanacaklarını kürsüden belirtmek isterlerse, Başkan lehte ve aleyhte birer kişiye söz verir. Bu konuşma kısa, açık ve gerekçeli yapılır.» şeklinde ifadesinin düzeltilmesini,

31. 89 neu maddenin birinci fıkrasındaki «Hükümet» kelimesinden sonra «,» konulması,

32. 91 ne maddenin ikinci fıkrasındaki «bitip teklifin tümünün kabul edilmesinden başlayarak» deyiminin çıkarılarak yerine «bitiminden» deyiminin konulmasını,

33. 92 ne maddenin son fıkrasının 91 ne maddenin birinci fıkrası ile aynı olması sebebiyle metinden çıkarılmasını,

34. 94 ne maddenin birinci fıkrasında «soru» kelimesinden sonra «,» konulmasını ve «sürmeksizin» kelimesinin «sürülmezsizin» kelimesiyle değiştirilmesini,

Aynı maddenin son fıkrasıyla sondan bir evvelki fıkrasının yerlerinin değiştirilmesi,

35. 97 ne maddenin son fıkrasındaki «özrü kelimesinin «özürü» şeklinde düzeltilmesini,

36. 104 ne maddenin birinci fıkrasındaki «özel gündem tespit edilir» deymi yerine «Genel Kurula bir özel gündem teklif olunur.» deymi ile değiştirilmesini,

37. 105 ne maddenin ikinci fıkrasındaki «özel gündem düzenlenir.» deymi yerine «Genel Kurula bir özel gündem teklif olunur.» deyiminin konulmasını,

Gene aynı maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesindeki «tespit eder» deymi yerine «Genel Kurula teklif eder» deyiminin konulması,

38. 110 neu maddenin ikinci fıkrasındaki «yazılı» deyiminden sonra «olarak» kelimesinin ilâvesini,

39. 115 ne maddenin sondan üçüncü fıkrasının ilk cümlesindeki «özel görevliler tarafından» deyiminden sonra «sıralar arasında», deyiminin ilâvesini,

40. 119 neu maddenin üçüncü fıkrasındaki «kabullenilmez» kelimesinin yerine «kabul edilmez» kelimesinin konulmasını,

Aynı maddenin dördüncü fıkrasındaki «onbeş milletvekilinin» deyiminin «onbeş milletvekilinden herhangi birinin» deymiyle değiştirilmesini,

41. 122 ne maddenin son fıkrasındaki «işaretle oylamada» deyiminin fıkradan çıkarılmasını,

42. 125 ne maddenin son fıkrasındaki «zil çalmak» deyiminin «zil çalınmak» şeklinde değiştirilmesini,

43. 137 ne maddenin 3. ile başlayan fıkrasında «Cumhuriyet Senatosu Başkanına,» deyiminden sonra «Meclis Başkanına» deyiminin ilâvesini,

44. 139 neu maddenin birinci fıkrasındaki «Başkanının» kelimesinin «Başkanın» şeklinde düzeltilmesini,

45. 78 ne madde metninde ve 148 ne maddenin matlâbında yazılı «T. B. M. M.» inisiyalinin «Türkiye Büyük Millet Meclisi» olarak düzeltilmesini arz ve teklif ederiz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AKÇALI (Adana) — Sayın Başkan, ek bir önergemiz daha var efendim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, sayın komisyon tarafından ek bir önerge verilmiştir, bunu da ilâve ettiriyorum.

Sayın Başkanlığa

İçtüzüğün 109 neu maddesi gereğince aşağıdaki ilâvenin düzeltilmesini arz ve teklif ederim.

Cevdet Akçalı

Anayasa Komisyonu Başkanı

1. 17 ne maddenin son fıkrasındaki, «Söz sırası» deyiminin, «Söz sırasını» şeklinde değiştirilmesi;

2. 19 neu maddenin ikinci fıkrasındaki, «Veya» kelimesinin «ve» ile değiştirilmesi;

3. 67 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki «sa-dece» kelimesinin, «konuya» olarak değiştirilmesini;

4. 88 nci maddenin son fıkrasında, «Değişiklik önergesini derhal komisyona haber ver» deyiminin, «Değişiklik önergesinden derhal komisyonu haberdar eder» şeklinde değiştirilmesini;

5. 123 ncü maddenin 1 nci fıkrasındaki «Ol-duğu» kelimesinin, «bulunduğu» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, şimdi komisyon tarafından talebedilmiş olan ve halen yürürlükte bulunan İktüzüğümüzün 109 nu maddesi işleme konulması istenen tertip, tensip, ibare, tab, imlâ noktalama işareti gibi hataların düzeltilmesine mâtuf bu önerge üzerinde söz isteyen var mı?... Yok.

Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Buna göre yeni İktüzük teklifi bu düzeltmelerle birlikte yürürlüğe girecektir.

Şimdi, çok uzun bir zamandan beri müzakeresi intacolunan ve yeni Anayasanın yürürlüğe girdiği 1961 yılından bugüne kadar lâfi edilen, değiştirilmesi arzu edilen İktüzüğün yeni şekliyle Meclisimizce kabulü cihetine gidiyoruz. Bu bir teklif mahiyetinde Mecliste müzakereye tabi olmuştur. Teklif olsun, tasarı olsun sonunda oyunu izhar yönünden iki arkadaşma söz vereceğim. Sayın Şinasi Özdenoğlu ile Sayın Bozatlî lehte söz istemişler, yalnız Sayın Özdenoğlu daha evvel söz istemiş olduğu cihetle yalnızca Sayın Özdenoğlu'na söz vereceğim. Buyurunuz.

Sayın Özdenoğlu, biliyorsunuz bu, fevkalâde veciz ve kısa oluyor, oyunuzun rengini izhar yönünden... Aslında bu açık oylamaya tabi değil, işarî oylamaya tabidir. Lehte konuşmak üzere...

ŞINASI ÖZDENOĞLU (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Anayasamızın 85 nci maddesi, «Meclisler çalışmalarını kendi yaptıkları İktüzük hükümleri ile yürütürler» emrini getirmiştir. 85 nci madde esprisine göre Anayasanın halk oyu ile yürürlüğe girdiği tarihten sonra kurulacak ilk Millet Meclisinin kendi İktüzüğünü yapması gerekirdi. Aradan tam 12 yıl geçtikten sonra kendi İktüzüğünü yapma şerefi Yüce Meclinize

aidolmaktadır. Hemen belirtelim ki; yeni İktüzük demokratik düzenin dinamizmini ispat gibi hayatî bir zorunluktan doğmuştur. Hedef bir kelime ile en verimli çalışmayı sağlamaktır, hedef Parlâmenter çalışma sistemi üzerine düşürülen gölgelerin ve şüphelerin en kısa ve en meşru yoldan silinmesi, millet iradesinin tek temsileisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir kanadının Yüce Meclisinizin kamu viedanındaki gerçek yerine oturtulmasıdır.

Yeni İktüzüğümüzün başlıca karakteristiğini şöylece ve kısaca özetleyebiliriz sayın milletvekilleri.

1. Bu İktüzük devamı sağlayacak hükümler getirmektedir.

2. Engelleme gibi meşru bir hakkın gerçekten suiistimali sayılabilecek yolları önlemektedir.

3. Müzakere usullerine basitlik getirerek süreleri kısaltarak işleri mümkün olduğu kadar çabuklaştırmamı sağlamaktır.

Sayın arkadaşlarım, bu İktüzükle yapılmak istenilen her şey yapılabilmiş midir? Bu İktüzük hayal ettiğimiz eser midir? Hiç şüphe yok ki bir bütün olarak, bir sistem olarak yeni İktüzük başarılı bir adımdır. Yeni İktüzük sistemi yönünden göz atmak fırsatını bulabildiğimiz bâzı yabancı Parlâmentoların İktüzüklerinden de daha derli toplu, daha ahenkli bir İktüzüktür. Ancak gönül isterdi ki bu görüşmelerde grup olarak, gruplar olarak ve kişisel görüşlerimizle eleştirdiğimiz bâzı maddeler milletvekilinin kişiliğini ve söz hakkını teminat altına alan nitelikte çıkmış olsun. Maalesef arkadaşlarım bu mümkün olamamıştır.

İşte bir 73 ncü madde ki, ters işlemeye mahkûm bir sistem getirmekte, milletvekilinin söz hakkını kısıtlayayım derken her grup sözcüsünden sonra milletvekili lehine doğacak söz hakkı ile, ki her grup sözcüsünden sonra yüksek malûmlarınız olduğu üzere otomatikman iki milletvekiline söz hakkı taniyordu. Âdeta bir hakkın kötüye kullanılması gibi bir sonuca bizi götürecektir ve işlerin kısaltılmasını isteyen Yüce Meclis iradesine ters olarak işler aksine uzayacaktır. Oysa ki biz bu madde görüşülürken hatırlardadır; grup sözcülerinden sonra belli adette milletvekiline kesinlikle söz hakkı tanınması gibi bir hükmün açıkça İktüzüğe konulma-

sını önermiştik. Fakat maalesef bu önerimiz reddedilmişti.

Sayın milletvekilleri, işte bir 100 ve 102 nci maddeler ki genel görüşme ve Meclis araştırması gibi iki güçlü silâhı milletvekilinin elinden almaktadır. Evet, ne yazık ki milletin temsilcisi olan sizler tek başına denetim hakkınızı kullanamayacak, genel görüşme ve Meclis araştırması isteminde bulunamayacaksınız. Ve işte bir 58 nci madde ki, yoklama gibi oturumların meşruluğunu tescil eden en tabii işlemde Başkanlık Divanını devamlı surette şüphe altında tutabilecek gerçekten sakıncalı bir sistem getirmektedir ve aynı madde ile devamı sağlamak yerine çoğunluk var olup olmadığını istemek gibi bir hakkı kullanmayı imkânsız hale getirmektedir. Eskiden 5 sayın üyenin isteği ile yapılan yoklama şimdi 10 üyenin talebi ile mümkün olacaktır.

Devamsızlığın müeyyidesini getiren 129 ncu maddenin devamı sağlayacak nitelikte bulunmadığını da üzüntü ile belirtmek isterim huzurunuzda. Sayın arkadaşlarım bunlar yeni İktüzüğü müzün zaafıdır. Örneğin bir 135 nci madde çoğunluk grubunun duygusal kararları ile azınlık grupları üzerinde tahakküm yaratmak gibi bir sonuç sağlayacaktır. Dilerim ki uygulamalar bu görüşümüzü doğrulamasın.

Arkadaşlarım, karşı çıktığımız, sakıncalı gördüğümüz bazı hükümler yanında ki bu sakıncalı gördüğümüz hükümler üzerinde, maddeler üzerinde görüşlerimi önermeler vermek suretiyle bu işin meşru yoldan mücadelesini yaparak olumlu bir istikamete yöneltmek istemiştik.

Bu hükümler yanında genel hatları ile kısa sürede fazla iş ve verimli çalışma hedefine yönelmiş ve her şeyden önce geçirdiğimiz tecrübelerden de ders alınarak yaratılan bu eseri şahsan reform niteliğinde, bir Parlâmento reformu niteliğinde gördüğümüzü ve bu yüzden olumlu biçimde değerlendirdiğimizi belirtmeyi de bir vicdan borcu sayıyorum.

Sayın milletvekilleri, her reform bir fedakârlıktır. Reformları kendisinden başlatabilen parlâmentolardır ki öteki reformlara inanç ve cesaretle yönelebilirler ve halktan fedakârlık isteyebilirler. Millete büyük fedakârlıklar pahasına mal olan Yüce Meclisin sorumluluğuna ya-

raşır bir verimlilikte gözüm bekleyen nice problemi en kısa zamanda ve toplum yararına çözümlemesini gönülden dilemekteyiz. Evet; hal-ka dönük, Türk Milletinin özlemlerini gerçekleştirmesi gereken Yüce Meclisin bu İktüzükle yepyeni ve verimli bir hizmet yarışının geleneğini başlatmasını yine gönülden dilemekteyiz.

Sayın arkadaşlarım, Parlâmento reformu niteliğinde gördüğümüz ve İktüzüğün bu safhaya gelmesinde emeği geçenlere, başta Sayın Komisyon Başkanı ve üyesi arkadaşlarıma ve hizmeti geçmiş tüm milletvekili arkadaşlarıma huzurunuzda teşekkür benim için zevkli bir görev olmaktadır. İktüzüğümüzün Türk Parlamentosunun temel eserlerinden biri olarak verimli ve aydınlık bir hizmet ufkunda Türk ulusuna başarılar getirmesini, büyük hamlelerin bayrağı olmasını gönülden diler, arz ettiğim nedenlerle şahsan bu İktüzüğe olumlu oy kullanacağımı arz eder, Yüce Meclise derin saygılar sunarım. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Aleyhte söz isteyen?... Yok. İktüzük teklifini tümü itibarıyla Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mevcutun ittifakı ile kabul edilmiştir.

Muhterem milletvekilleri, şu anda Millet Meclisi İktüzüğünün Meclisimizce kabulü dolayısıyla büyük bir mutluluk ve kıvanç duymaktayım. Meclis çalışmasını düzenleyen ve her milletvekili için hak ve yetkilerini tanzim eden bu eserin ortaya çıkması hakikaten fevkalâde bir başarının tezahürüdür, sonucudur. Elbette metinlere asıl ruhu verecek olan onu tatbik eden ve ona uyması gereken şahısların hüsnüniyetidir. Aslında 1961 Anayasasının yürürlüğe girdiği günden bugüne kadar geçen 12 yıllık süre zarfında işte bu hüsnüniyettir ki eski bir İktüzükle meseleleri bugüne kadar eristirebilmiş ve Meclis çalışmalarını bu hüsnüniyet içerisinde, vücut bulan ortam içerisinde yürütmek olanağını bulmuştur. Bu sebeple her şeyin başında adalet ve hüsnüniyette millet mümessilleri olarak yeni İktüzüğün büyük milletimize yararlı hizmetler ifasında çok önemli bir araç olacağını umuyorum ve bu eserin vücuda gelmesinde emeklerini vermiş bulunan bütün arkadaşlarıma, şimdi de lütfedip kabul oyu vermiş bulunan bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyor, millet ve memleket için hayırlı hizmetler getirmesini diliyorum. (Alkışlar.)